

Posudek diplomové práce

Eva Škodová: Sociologický pohled na rodinu ve středověku

Problematika středověké rodiny se může zdát v Čechách značně probádanou a zachycenou v mnoha publikacích. Opak je bohužel do značné míry pravdou: V západních společenských vědách sice existuje k tématu bohatá odborná literatura, ale je jen velmi nedostatečně přeložena do češtiny. Překládány jsou obvykle knihy popularizační a nikoli nejvíce průlomové studie. Ani čeští medievalisté se rodinou příliš nezabývají, za posledních deset let nebylo na toto téma publikováno více než pět článků. Celkově zde chybí sociologická perspektiva. Eva Škodová si tedy zvolila téma jen na první pohled známé, ve skutečnosti však u nás dosud historickou sociologií nezpracované.

Na práci je třeba ocenit několik aspektů: Autorka ji otevírá studií o pramenech a literatuře, kde podává přehled dosud existujících prací. Dále následuje šest kapitol: Rodina, Manželství, manželka, láska a sexualita, děti. Práce s jazykem odpovídá úrovni diplomových prací. Autorka používá poznámky pod čarou, správně cituje, nebojí se pustit do analytického exkurzu o tom, jak sňatková politika odrážela uspořádání středověkého systému států. Zde svá šetření doplňuje mapami a pokusy o kvantifikaci sňatků královských rodin Anglie, Francie, Uher a Čech v letech 1160 – 1408. Je třeba také ocenit, že se alespoň v malé míře podívala do zahraničních prací (*Growing up in Medieval London*). V pořádku je i pravopis a formální úprava práce (citace, seznam literatury, resumé). Oceňuji, že diplomatka pravidelně spolupracovala s vedoucím své práce a dodržovala všechny termíny. Autorka také věnuje alespoň v menší míře pozornost historické lingvistice (např. etymologie slova páže). Na základě těchto skutečností, je možné práci hodnotit jako zcela jistě přípustitelnou k obhajobě.

Na druhou stranu je zde několik skutečností, které mi brání označit práci za výbornou. Rodina ve středověku je téma evropské a přistupovat k němu především skrz české prameny je velmi omezující. Práce s podobným tématem by měla mít poměr českojazyčné a cizojazyčné literatury minimálně 50 : 50. Chybí například články z *Journal of Family History*. Autorka měla potíže nalézt v češtině dostatek odborných prací s danou tematikou a tak sahala čas od času k pracím popularizačním. Jsem přesvědčen, že by bývalo lépe české prostředí opustit a důkladně se zorientovat v zahraničním medievalistickém diskurzu minimálně anglické provenience.

Za druhou částečnou vadu považuji skutečnost, že se autorce nepodařilo vykreslit středověkou rodinu dostatečně v její dynamice a v jejích regionálních variantách. Je třeba mít na mysli zásadu, že v historické sociologii nesmíme zapomínat nejen na sociální vrstvu, ale i na čas a na prostor. Přitom rodina raného středověku byla hluboce odlišná od rodiny středověku vrcholného nebo pozdního. Rodina jižní Evropy se určitě lišila od rodiny Evropy východní.

Za třetí chybu považuji nedostatečnou inspiraci trendy historických věd posledních dvaceti let. Jejich lingvistický a kulturní obrat bohužel příliš nereflektuje. Autorka nepoužívá ani pojem mentalita, přestože je tento pojem dnes tak frekventovaný, rovněž chybí používání pojmů diskurz, narativ atd.

Ačkoli má práce výše zmíněné obsahové nedostatky, po formální stránce je téměř bezchybná a k obhajobě ji doporučuji.